

MAGYAR

DOHÁNY-SZEMLE

A TERMELÉST, GYÁRTÁST ÉS KERESKEDELMET FELŐLELŐ DOHÁNYGAZDASÁGI SZAKLAP.

Megjelenik minden hó 5-én és 20-án.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, I., ALADÁR-UTCA 10.
Hirdetések árszabás szerint.Felelős szerkesztő a kiadó:
KADLIK KÁROLY (Ahmed)
dohányjövédéki tiszt.
Szerkesztő:
Dr. LÁSZLÓ ZOLTÁN
m. kir. pénzügyi segédtitkár.**Előfizetési árak:**Egész évre — — — — — 12 kor.
Fél évre — — — — — 6 kor.
Negyed évre — — — — — 3 kor.
Egyes szám ára 60 fillér.**„Gazdák Biztosító Szövetkezete“**Budapest, VIII. kerület, Baross-utca 10. szám.
Alapított 1900-ban.

Az egyedüli altruisztikus alapokon álló magyar biztosító intézet. Kartellen kívül. Minden biztosító fél tagja lesz a szövetkezetnek s részesül az intézmény jövedelmeiben. Szövetkezeti tagsággal kockázat nincs, a szövetkezet ma már

5¹/₂ millió koronán felüli évi díjbevételel rendelkezik, tartalékalapja felülhaladja a 2¹/₂ millió koronát.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával 2,488.000 korona
Biztosítási alap: Tarték több mint 2,700.000 korona
Összesen több mint 5,188.000 korona**ÜZLETFEVEZETŐ IGAZGATÓK:****Láng József,**
az életosztály részére.**Nérei Ödön,**
az elemi osztályok részére.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen.

a z e m b e r é l e t é r e

különbéféle módozatok szerint. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányokban részesülnek. Aki életét biztosítani óhajtja, forduljon bizalommal szövetkezetünkhöz, aki pedig nem biztosíthatja magát, úgy pártoljon bennünket s ha képviselőtünköt vallaná, úgy a legkészségesebben szolgálunk teljes felvilágosítással, sőt tisztviselőt is kiküldünk hozzájuk.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a „Gondviselés“ Országos Központi Temetkezési Segélyező Társulatutján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások eszközöltnak, félvélenként fizetendő tagdíjak ellenében. Halálesetnél a segély rögtön folyósíttatik. **Legelőnyösebb népbiztosítás.** E társulat kebelében minden községben önálló helyicsoportok szervezhetők jótékonycélú működéssel. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a társulat igazgatósága, **Budapest, VIII., Baross-u. 10.** Bárminő levelezést kérjük közvetlenül az intézet igazgatósága címére, **Budapest, VIII. kerület, Baross-utca 10.** címezni.**Gazdák Biztosító Szövetkezete.****Gazdasági nyomtatványok,**Dohány-szerződés, Dohányos
könyvek legnagyobb raktára**RÓTH DEZSŐ**
papíráruháza. — SZOLNOK.

Wieninger Rudolf

PARK HOTEL

Nagyszálloda

WIEN * * beim Südbanahof
(Délivasuttal szemben.)

A gazda legnagyobb kincse

a

szuperfoszfát műtrágya,

mert csak ezzel lehet magas
terméshozamokat elérni.

SZUPERFOSZFÁTOT

és minden egyéb műtrágyákat
ajánl megbízható, kiváló minő-
ségekben az „**Országos Ma-
gyar Gazdasági Egyesület**“
:: ellenőrzése mellett működő ::

Műtrágyát Értékesítő Szövetkezet

==== Budapest, ====

V. ker., Fürdő-utca 8. szám.

**Legjobb és legmegbízha-
több minőségű magyar
bácskai kenderből készült**

Dohányzinórt és gazdasági kötélárut

ajánl a

Bleier és Weisz

kötélgyártó cég Budapesten

Raktár és iroda: VII., Károly-körut 8.

Továbbá: tornaeszközök,
valamint kocsizó lóhálók, szánhálók, gabonaszakok,
vizhatlan ponyvák, kender, csepü, vászontömlők,
ítató- és tüzi vedrek, kókusz-futószőnyegek és lab-
törők, ruhaszáritó kötelek. — **Lawn-tennis
hálók, fogoly-hálók** stb. e szakmáka vágó
árúkat a legjutányosabb eredeti gyári áron. Meg-
jegyezzük, hogy a dohányzinórból a mechanikaiból
mintegy 130—140 méter, a mechanikai kézi sodra-
tuból 100 méter, a kézi sodratu vékonyból 159 mé-
ter megyen egy kilóra.

Képes árjegyzék kívánatra ingyen küldetik.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Manila

Mindennemű

aratógéphez

Kévekötelek

Dohányzinórok.

zsák és ponyva

a legjobb minőségben **FISCHER**-féle zsák
és legjutányosabban a **FISCHER** és pony-
vagyárban, Budapest, Nádor-u. 31—33. szerez-
hető be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt,
tisztá lenből készült, vizhatlan ponyvák nagy strapa mel-
lett is eltartanak 10—12 évig. — A 29 év óta fennálló
Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelenté-
kenyebb uradalmának szállítója. — Pontos, szolid ki-
szolgálás.

Ponyvakölcsönzőintézet

Tessék ajánlatot kérni.

MAGYAR

DOHÁNY-SZEMLE

A TERMELÉST, GYÁRTÁST ÉS KERESKEDELMET FELŐLELŐ DOHÁNYGAZDASÁGI SZAKLAP.

Megjelenik minden hó 5-én és 20-án.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, I., ALADÁR-UTCA 10.
Hirdetések árszabás szerint.Felelős szerkesztő a kiadó:
KADLIK KÁROLY (Ahmed)
dohányjövédéki tiszt.
Szerkesztő:
Dr. LÁSZLÓ ZOLTÁN
m. kir. pénzügyi segédtitkár.**Előfizetési árak:**Egész évre — — — — — 12 kor.
Fél évre — — — — — 6 kor.
Negyed évre — — — — — 3 kor.
Egyes szám ára 60 fillér.**Időszerű szakközlemény.****„Ki mint vet, úgy arat.“**

Az egész országban dohányválságról beszélnek a gazdák; az átlagtermés oly csekély az utóbbi esztendőben, hogy nem is érdemes dohánytermeléssel foglalkozni. Hát magunk is azt tartjuk, hogy az a termelő, aki négy-öt métermázsánál többet nem tud produkálni, hagyja abba a dolgot. Hollandiában, Belgiumban, de máshol is a nyolc-tíz métermázsás termést már csekélynek minősítik a termelők és azon vannak, hogy az átlagtermést évről-évre fokozzák. Ott nem megy csodaszamba, ha egy termelő tizenöt mázsát, sőt többet is termel egy katasztrális holdon. De ott a termelők mindent az okszerűség szempontjából ítélnék meg, kutatnak, javítanak, munkálkodnak, törődnek a dologgal s főképen tanulnak, olvasnak és gyarapítják ismereteiket.

S ha néha kedvezőtlen időjárással is meg kell küzdeniök, azért ott a termelési különbözetelek távolról sem oly nagyok, mint például nálunk. Hazánkban a termelők egy jó nagy része még mindig kifogásokkal él, okolja ezt meg amaszt, csak azt nem, hogy egy kis szakszerűséggel a dohánytermelés terén, már sokkal előbbre lennének. Legtöbbször elhangzik a panasz, hogy az utóbbi évek kedvezőtlen időjárása nagyban hozzájárult, hogy átlagterméseink oly minimálisak voltak.

Megengedjük, hogy bizony nehéz dolog a természettel megküzdeni, de az mindig módunkban áll, hogy a bajt esökkentsük. Ennek legjobb bizonyítéka az, hogy számos helyen, ahol közvetlen közelben silány volt a dohánytermés, *egészen jó és közepes jó termések is láthatók voltak*, amelyek pedig ugyanabban a kedvezőtlen időjárásban részesültek, mint am azok. Ennél kézzelfoghatóbb bizonyítékot nyújtani nem lehet, *hogy helyes kezelés által a legrosszabb időjárásban is türhető termést lehet elérni.*

Állapodjunk csak meg ennél a pontnál. Dohánytermelésünk minden baja, minden hibája itt mutatkozik legjobban, a valóság a maga teljes meztelenségében tárul szemünk elé s itt látjuk legjobban, hogy hová kell nyulni azzal a bizonyos boncoló késsel, amely egy vágással kimetszené, kioperálná az a sebhelyet, mely hazai dohányügyünk testén régődik és ismét egészséges viszonyokat szülne. Ilyen nagy a nembánomság, nemptörődömség, ez főoka: dohánytermelésünk pangásának.

Azt mondják, hogy a mai drága és beteges munkásviszonyok nagyban hozzájárulnak és megnehezítik, hogy sikerrel dolgozzunk, de hiszen olyan, sőt még magasabb arányban, a külföldön is emelkedtek a munkabérek s azért ott mégis évről-évre mindjobban terjed a dohánytermelés.

Azt is hangoztatják, hogy a mai beváltási

árak mellett nem lehet dohányt termelni. Mi is kifejezést adtunk annak, hogy a jövedék nem fog elzárkózni és ott a hol szükség mutatkozik, lehetőség szerint segíteni fog a bajokon. Az áremelés hasznát legelsősorban azok fogják látni, akik okszerűen kezelték dohányjaikat és nagyobb átlagtermést produkálnak és ez rendjén is van; jó dohányt mindig meg lehet fizetni és aki jó dohányt termel, az bizonyos, hogy azon lesz, hogy nemcsak jó, hanem sok dohányt is szállítson a beváltókba. Azon termelők azonban, akik két-három métermázsás hozammal akarnak lendíteni a hazai dohányügy baján, azoknak ugyan duplájára is emelhetik a beváltási árakat, megelégedést még az ilyen áremelés sem szülne. Dohányügyünk válságos helyzetének orvoslási módja, *hogy jövedelmében kell gazdálkodnunk, azaz azon kell lennünk, hogy a jövőben több és jobb dohányt termeljünk és produkáljunk.*

Visszatérve a cikkünk elején mondottakra, világosan láthatjuk, hogy dohányügyünk főként azért nem tud zöldágra vergődni, mert még mindig messze-távol kullogunk más országokkal szemben, ahol az előrehaladottság már mély gyökereket vert magának, ott az okszerűség, értelem és szaktudás uralja a helyzetet, nem csoda, ha minden siker koronázza, minden munkájuk eredménnyel jár és dus gyümölcsöket hoz.

Vizsgáljuk meg tehát, mi történt azokkal a silány dohányokkal, a melyek holdanként legfeljebb két-három métermázsás rossz minőségű anyagot szolgáltatottak és mi történt azokkal, melyek emezeknek közvetlen közelében voltak ugyan és mégis úgy mennyiség, mint minőség tekintetében jó termést adtak. Hát annyi bizonyos, hogy azok a törpe, kifejletlen dohányok, a melyek csak folyton tespedtek és idő előtt kivirágzottak, mind silány palántákból lettek elültetve és pedig bizonyára már oly későn, amikor a föld már teljesen elvesztette a téli nyirkosságot, ki volt száradva, úgy, hogy az ugyis beteg palánta alig volt képes megfogamzani benne. Heteken át csak sinylődött, akkor az-

tán bekövetkezett a nagy hőség, mely ezeket a gyöngye palántákat könnyen elperzselte és nagyrészt ki is pusztította. Az ilyen satnya dohányt látva, a kertészeknek nincs semmi kedve, hogy azt kellő művelésben részesítse és nem kapálja úgy, a mint kellene. Ez az oka, hogy nincs termés és innen ered aztán a rendkívül rossz eredmény.

A titok megfejtése, hogy a szomszédos földön mégis jó termés látható, igen egyszerű. A gondos termelő azon volt, hogy a dohányok jó korán és erős palántából kerültek a téli nyirkossággal telített földben elültetésre, így persze gyorsan megfogamzottak és a kitünően megművelt talajban gyorsan is fejlődtek. A sűrű ültetés következtében a dohány csakhamar beárnyékolta a földet, mely azután egyhamar nem tudott kiszáradni. Ilyen tünetekkel évről-évre s országszerte találkoztunk. Nem mindig a jó Isten a hibás, hanem sokszor maguk a termelők, mert ugylátszik még mindig nem vált szálló igévé a régi, közismert és jó közmondás, hogy „ki mint vet, úgy arat.“

A fent említett jelenséget és tünetet megcáfolni nem lehet, mert sajnos így van; azt a sokszor hangoztatott kifogást pedig nem fogadhatjuk el, hogy rossz időben nem lehet palántát nevelni és rendesen kiültetni. Palántát minden körülmények között lehet előállítani, természetesen nagy gonddal, tökéletesen jó meleg ágyak, alkalmas takarók, megfelelő locsolóviz igénybevételével. A termelő akaratán mulik, hogy mindig megfelelő palántája legyen és ezeket korán ki is ültethesse. Sokszor mondtuk és mindig hangoztatjuk, hogy dohánytermelésünk problémájának megfejtése igen egyszerű: *jó palántát neveljünk és korán ültessünk.* Reméljük, hogy azok a termelők, akiket felszólalásunk illet, meg is szivlelik szavainkat, mert a saját kárukra talán már egyszer mégis tanulni fognak.

A magy. kir. dohánybeváltó-hivataloknál alkalmazott munkásoknak kifizetett munkabérek 1910-ben.

Sorszám	Magy. kir. dohánybeváltó		A magyar Az osztr.				Összesen	
	felügyelőség	hivatal	dohányjöv. terhére				K	f
			K	f	K	f		
1	Budapest	Budapest	290214	33	6902	75	297117	08
2		Barcs	1546	92	23351	36	24899	28
3		Csongrád	8633	19	463	75	9096	94
4		Érsekújvár	30337	78	2888	02	33225	80
5		Fadd	9522	55	43546	40	53068	95
6		Kisk-télegyháza	18431	97	456	—	18887	97
7		Nagyatád	438	—	20545	40	20983	40
8	Arad	Arad	77061	45	4786	50	81847	95
9		Battonya	400	40	43415	22	43815	62
10		Béséscsaba	2641	48	62413	59	65055	07
11		Csóka	10768	29	364	—	11132	29
12		Nagybecskerek	8639	62	3766	78	12407	40
13		Szeged	19028	96	436	80	19465	76
14		Temesvár	40841	72	546	—	41387	72
15	Zsombolya	22211	93	1625	62	23837	55	
16	Debreczen	Debreczen	106088	27	11166	67	117254	94
17		Érmihályfalva	24582	07	1847	34	26429	41
18		Hajdudorog	3611	09	38203	64	41814	73
19		Nagykároly	1344	40	23976	44	25320	90
20		Nagyléta	1550	30	19010	08	20560	38
21	Szatmárnémeti	38975	44	2011	90	40987	34	
22	Miskolcz	Miskolcz	25144	46	50321	01	75465	47
23		Kápolna	3695	91	46850	77	50546	68
24		Mezőkövesd	5713	86	44349	01	50062	87
25		Rakamaz	64218	26	7505	52	71743	78
26	Nyiregyháza	Nyiregyháza	14523	50	52954	50	67478	—
27		Kisvárd	41917	11	1720	18	43641	29
28		Nagykálló	24454	86	400	40	24855	26
29		Nyirbátor	6630	22	53880	78	60511	—
30		Vásárosnamény	364	—	44398	26	44762	26
31	Nagytárkány	25601	63	417	90	26019	33	
32	Szolnok	Szolnok	86467	40	1522	30	87989	70
33		Jászberény	400	40	12346	78	12747	18
34		Jáskisér	17864	74	419	30	18284	04
35		Tiszaroff	46914	70	364	—	47278	70
összesen			1080782	27	529179	97	1709962	24
1909. évben			1056392	81	780365	86	1836758	67

Áprilisi időjárás.

Általános tapasztalat, hogy a klimatikus viszonyok egy idő óta megváltoztak. Az időjárás abnormis és szeszélyes volta nemcsak nálunk, hanem az egész mérsékelt égöv alatt észlelhető. A régi szép, hosszú tavasz meg ősz már csak a kalendáriumban van meg s a volt szép időkről már csak a krónikások elmélkedhetnek; a normális időjárás csak már a múlté. Sajnos, de való, ma már a gazdák csak az időjárás kegyetlen voltát láthatják, évek óta hirtelen, minden átmenet nélkül, ugyszólván egyik napról a másikra, a téből nyár s aztán a nyárból ismét tél lesz. Hogy mi ennek az oka; arról sokat vitatkoznak a természettudósok, de a gazdának abból semmi haszna nincs, ellenben temérdek sok kára van.

A mostani április hónapnak is jó kétharmada meglehetősen hideg volt, az ország sok részéből fagyokat és azokat a bizonyos kellemetlen, szinte orkán-szerű tavaszi szeleket jelentették; voltak már ugyan egyes szép igazi tavaszi napjaink, de a szeszélyes április ezeket ismét hideg, szeles idővel váltotta fel.

Ami a dohánytermelést illeti, hát a mondók vannak, hogy a mostani rossz időjárás ott, ahol a termelést igazán *okszzerűen* kezelik és készítik elő, nagyobb károkat nem okozhatott. Az a termelő, aki gondosan elkészítette rendes melegágyait, minden időjárással szemben kellően tud védekezni; ha az üveg, mollinó vagy gyékény takarókkal ellátott melegágyakra gondosan felügyelnek, a kelletlen s mostoha időjárás nem tehet nagyobb károkat. Azok a termelők azonban, akik nem valami nagy gondot fordítanak a melegágy készítésére és annak helyes kezelésére, jó karban való tartására, bizony nem igen számíthatnak arra, hogy palántáikat *korán* kiültethessék s bizony így nem igen lehet kilátásuk arra, hogy közepes termést érjenek el.

Több helyről kaptunk panaszt, ahol egyes dohánytermelők nagy elkeseredéssel sópáncodnak, hogy az idei rossz időjárás következtében nem lehetett palántát nevelni. Ezek a panaszok minden esztendőben ismétlődnek és már megszokottak. Mi ehhez a sajnos jelenséghez csak azt a megjegyzést fűzzük, hogy tudás, mód és akarat mellett, minden körülmények között a legrosszabb időjárásban is lehet palántát nevelni. Legjobb bizonyítéka ennek a debreczeni és békéscsabai kísérleti telep, ahol éveken át mindig a legkitünőbb palántákat nevelik. Persze, ott a palántákat a melegágyakban, az időjárástól egészen függetlenül, gondosan körülkerített, védett helyen gondozzák. Világos, hogy ott minden kelletlen időjárás szeszélyétől menten mindig jó és kitünő palántát nevelnek, amelyet korán ki is ültethetnek; persze ehhez tudás, kitartás és akarat-erő szükséges.

Dohánytermelőink előtt eléggé ismeretes, hogy míg más termelvényeknél az elmulasztottat még pótolhatjuk és egyes munkálatokat későbbre is halaszthatjuk, addig a dohánynál, lehet mondani, hogy ez teljesen ki van zárva, mert néha az egész termés sikere órák, sőt percek befolyásától függ. A dohány talán a legkényesebb kulturnövény s a dohánytermelés minden fázisában van valami, ami az egész év eredményére végzetes befolyással lehet.

Ezidő szerint még mindig csak a dohánypalánta nevelése és a melegágyak gondozása az a téma, melyről nemcsak időszerű, hanem szükséges is beszélni. A melegágyi palánta olyan, mint a csecsemő, melynek épségére, egészségére, tisztántartására örökké ügyelni kell. A jelenlegi is már szokásossá vált abnormis időjárás mellett nincsen kizárva az az eshetőség, hogy

hideg, dér, sőt fagy még ujólag is beállhat, ami a palánta gyors fejlődését mindenesetre nagyon meggátolná. Ez ellen annyiban védekezhetünk, hogy a melegágyakat ha egyszer már keresztüláztak, lehetőleg annyira letakarjuk, hogy a hideg, a dér és fagy ellen védve maradjanak. Mihelyt az idő enyhébbre fordul, a melegágyakat rögtön ki kell takarni, hogy a szükséges levegőt megkapják. Különös gondot kell fordítani arra, hogy a melegágyakat a nagy szelektől valamint a túlságos melegtől és az erős záporosóktól, amennyire lehet, megóvjuk. Derült, enyhe, napfényes, csendes időben a melegágyakat fedetlenül kell tartani. Nem szabad elfelejteni, hogy a melegágyi palánták fejlődésének legfőbb tényezői egyrészt a napfény és a levegő, másrészt a meleg és a kellő nyirkosság, amelyek egyaránt feltétlenül szükségesek.

Termelés.

A somogy megyei szuloki leveleknek beváltási forgalma 1910. évben.

Sorszám	Magyar királyi dohány-beváltó felügyelőség hivatal	Szuloki levelek										összesen	Beváltási ár
		Válogatott		I.		II.	III.	Kihányás	Csomozatlan levél és tisztá hulladék	K i l o g r a m m			
		a)	b)	osztály	— 100 kilogr. beváltási ára					80 K	65 K		
1	Budapest	65130	214087	137047	243042	199477	62077	—	—	920860	416310	85	
2	Egészben	50147	132815	66414	120607	81597	1142	—	—	452722	229342	—	
		115277	346902	203461	363649	281074	63219	—	—	1373582	645652	85	

A szuloki leveleknek a fenti kimutatás szerint 1910. évben az átlag beváltási ára kilogrammonként 44 fillér volt.

Kameruni dohány. Az idei kitünő dohánytermelési eredmények hatása alatt immár a második dohánytermelési részvénytársaság alakult meg Kamerunban: 400 ezer márka alaptőkével. A vállalat üzleti székhelye Brémában lesz, a farmok (ültetvények) pedig Esosungban (Észak-Kamerun.)

China és a dohány. A chinai dohány nagyrészt kivitelre termesztik. Már mind a 28 birodalmi tartományban termelnek dohányt, de a keresletet egy ötödik sem képes fedezni, úgy hogy a menyei birodalom bevételre szorul. A pipadohány, főleg, azonban a cigaretta kedvelt kereskedelmi cikk. A „Fang-Csing-Ho“ nevű cigaretta örvend a legnagyobb keresletnek, 10 darab ára 12 szapëka.

Az amerikai dohánytrust és az Anglia dohánykiviteli részvénytársaság most földeket vásárol Chinában és ott dohányt fog termesztetni. A magyar jövedék is nagy haszon mellett szállíthatna cigarettákat a sárga földrészre.

Új trágyázási mód. A török dohánytermelők Trapezunt, Ordu és Platanában döglött halakkal és halhulladékokkal trágyázzák a dohány-ültetvényeket. Azon a vidéken pótolhatlanul jó trágyának bizonyult s ha egyszer elmulasztják, a dohány minősége azonnal alább száll.

Rovarok pusztítása elleni szer. Csigák, földi-bolha és egyéb rovarok pusztítására igen jó szer, ha nyomban a palántás-ágy locsolása után, esetleg két ízben ha tudniillik annak szüksége előáll, a palántás ágy minden négyszögölnyi területére tíz grammnyi porrátorrt vasgálicot, megfelelő homok, vagy hamu közé keverve elhintünk, különösen ügyelve az egyforma elszórára.

Gyomok eltávolítása. Minden gondos dohánytermelőnek törekednie kell arra, hogy a televényes földből kibuvó gyomok mindig eltávolíttassanak. Ezen dudva-kelés természetesen annál nagyobb, mentül kisebb gondot fordítottunk a melegágyi föld kezelésére. A gyomokat tehát nap-nap után gyomlálni, sőt ha a dohánypalánta túl sűrűn kelt volna, ezt is ritkítanunk kell.

Melegágyak szellőztetése. Verőfényes napon, a mint a levegő melegsége már legalább tizenkét-tizenöt fok Celziust elért, ez ágyakat fokozatosan szellőztetve egészen szabaddá tesszük; s csupán délután, a mikor a hőmérsék tizenkét fok alá szállott, takarjuk le ismét a melegágyat. Növekvő hideg s különösen szelid időben minden elképzelhető segédeszközzel takarjuk be jól az ágyakat. A szellőztetésre tehát különösen nagy ügyelettel kell lenni, mert azt még zord időjárás mellett is teljesíteni kell; azal a különbséggel, hogy ilyenkor csak egy-két pillanatig tarthat a szellőztetés, mert ha csak valamivel is több ideig tartott az a kelleténél, a palánták áthülnek és semmivé lesznek. Tehát zord, kellemetlen időben naponként többször kell szellőztetni egy-két pillanatra a palántást. S azért ajánljuk, hogy a dohánytermelő a legcsekélyebb időjárási változást és a legéberebben megfigyelje, s nyomban tegye meg a lehetségeset a legjobb belátása szerint és egy bizonyos fokú érzékkel.

Ritkítás. Ha a melegágyakban helyenként tulsűrűn kel ki a palánta, akkor ritkítani kell, de csak mikor már a palánta négy levelet hajt és a szára kiállja a melegágyból való kihuzást. Az ilyen kihuzgált palántákat aztán a hidegágyba átduggatjuk, egymástól egy hüvelyknyi távolságra és szép sorjába ültetve, hogy ezeket is meggyomlálhassuk és a töve körül megkapargathassuk, mert így hirtelen és jól gyarapodnak.

Előkészületek az ültetésre.

Az időjárás ma már mit se hederit a kalendáriumra. Teljesen emancipálta magát a naptárhoz való hűség kötelme alól és minden meggondolás nélkül iktat nyári as verőfényt a februári napok közé, hogy aztán viszont hóviharnak szolgáltatson praeludiumot a ma-holnap bekopogtató és oly forrón áhitott májusnak. Azonban ha az idő tulleszi magát a naptáron, viszont az ember is kell, hogy tultegye magát az időjárásón. Az utóbbit főleg értjük a dohánytermesztésnél. Azon dohánytermelő gazdának, akinek gondosan előkészített és megfelelő jó melegágyai vannak, mit sem kell tartania az időjárás-tól. És ha általános is a panasz, hogy a természet háztartásának a rendje felborult, azért a palántanevelésnél megfelelő szorgalommal a kedvezőtlen időjárást ellensúlyozhatjuk. A dohánytermelésnek legfontosabb fázisa a palántanevelés, tudás, mód és kitartás mellett palántát mindig lehet nevelni. — Csakhogy itt is úgy vagyunk, miként az irás szava mondja: Sokan vannak a hivatottak, de kevesen a választottak. Sokan nevelnek palántát de még mindig kevesen vannak, akik értenek hozzá, hogy miképp kell jó palántát akármilyen körülmények közt nevelni. Prototipusa a nálunk oly gyakran észlelhető impraktikusságunknak a praktikus amerikai dohánytermelő. Amerikában ritkaság számba megy, sőt kizárt dolog, hogy az ottani termelőnek baja támadna, mert nincs palántája. Ott, ahol a tavaszi időjárás még sokkal kedvezőtlenebb, mint nálunk, az ottani termelő mindig és minden körülmények közt tud nevelni palántát, fönnakadás amiatt, hogy rossz az idő, náluk soha nem fordul elő.

A dohánytermelésnek régi szabálya, hogy rendes időjárás mellett, a dohánymagnak a melegágyban való elvetésétől számított hat hét múlva, vagyis körülbelül április végén, május elején kell a dohánypalánták kiültetését megkezdeni. Mi, akik a korai ültetést mindenkor legmelegebben ajánljuk és mindig hangsúlyozzuk, mert jó és sikeres dohánytermelés csakis a korai ültetésből remélhető, másrészt azonban a túl korai ültetést — például még e hóban — nem tanácsoljuk, mert ez épp úgy megbosszulhatja magát, legjobb tehát itt is az

aranyközéputat választani és az ültetést akkor megkezdeni, amikor már fagytól nem igen kell tartanunk.

Természetesen addig azon kell lennünk, hogy a melegágyak gondozása s a palántáknak minden káros következményektől, úgymint hidegtől, elgazosodástól, rovarpusztítástól való megóvása tekintetében mindent megtegyünk, úgy, amint azt előző számunkban már részletesen előadtuk. Most már különös figyelmet kell fordítanunk arra, hogy a dohány alá szánt föld a lehető legjobb mivélés tekintetében semmi kívánnivalót ne hagyjon hátra. Ha a dohányültetésre kijelölt föld, a mely ősszel jó mély szántásban részesült, nincs nagyon lesulykolva, nem nagyon darabos, vagy nincs elgyomosodva, ha megfelelő állapotban van, jobb ha nem szántjuk fel, nehogy a jól beraktározott nyirkosságot csökkentsük, a mit pedig az újabb szántás okvetlenül maga után vonna. Az ilyen ugyanis elég jó mivélésben részesült földet legfeljebb vasfogu boronával kell az ültetés előtt megjártni. Ellenben ha a föld tulságosan rögös és az említett hiányokban szenved, rendes szántásban kell részesíteni és porhanyós állapotba hozni. Most az ideje annak is, hogy ott, ahol a helyi viszonyok engedik, az ültetéshez alkalmas öntözésre való állott vizről is gondoskodjanak, hogy a dohánypalántákat szükség esetén a kiültetés után is néhányszor megöntözhessük.

A szükséges szerszámokat szintén mind rendbe kell hozni, így a vitzartó edényeket is kikészíteni, hogy mindig kéznél legyenek. Ha esetleg nagy kádakkal vagy félfenekü hordókkal rendelkezünk, igen helyesen járunk el, ha ezeket a dohányföld végein leásatjuk és vízzel tele hordatjuk, mert ilyenképpen az ültetéshez már egy kissé állott vizet nyerünk.

Az okszerű dohánytermelésnek tömérdek sok apró fogása van, a mely semmi nagy dolgot vagy költséget nem igényel, de végeredményben nagyon meghálálja a reá fordított gondot és fáradságot.

Kereskedelem.

Új osztrák szivarfajták. Az osztrák cs. kir. dohányjövedék két újfajta szivart bocsát forgalomba: Palmas és Palmettas néven, darabonként 16, illetve 12 fillér árban. Két dohángyárban már gyártják az új szivarokat.

Afrikai dohánygyár. A német gyarmatügyi kormány támogatása mellett Lome-ben (Togó-állam, Afrika) egy részvénytársaság nagy dohángyárat épít, amely csakis afrikai dohányt fog földolgozni, hogy így a Havanna-szivarok bevitelét ellensúlyozza. Így haladnak a németek!

Az amerikai dohánytrust első éve. Az újjászervezett északamerikai dohánytrust: az „American Co.” első üzleti évét 101,943.000 dollár forgalommal zárta le; a változatlan kamatok és az 53 millió dollár értékű elsőbbségi részvényekre eső 6%-os osztalék levonása után — 2,591.100 dollár tiszta haszon marad a 40 millió dollárt kitevő törzsrészvények számára osztalék gyanánt.

Angol vámbevétel. Anglia vámbevételei 1911-ben 792 millió koronát jövedelmeztek. Ezen tekintélyes összegből dohánybevételei vámok címén: 408 millió kor. folyt be, tehát a vámjövdelem felénél több.

Belga gyufa-trust. Mint Bruxellesből jelentik a belga gyufa-trust 10 millió frank alaptőkével megalakult.

Kirándulás. A német „Handelsvertragsverein“ folyó évi május hó 4 és 5-én jön tanulmányi kirándulásra Magyarországra.

Öngyújtó cigaretták. A francia és a belga dohányjövdelek újfajta cigarettákkal kísérleteznek, amelyek, midőn az ember szájába veszi azokat, önmaguktól meggyulladnak. A föltaláló a világszabadalmat már megszerezte.

Kolumbia dohánykivitele. Kolumbia az idén mintegy százötven ezer bál dohányt fog elszállítani, melyek mindegyike mintegy százötven fontot nyom. Nyolcvan-ezer bál a karthagéniai kikötőn fogja elhagyni az országot. Az egész mennyiség Brémába megy. A kolumbiai dohány jó minőségű és szakértők azt állítják, hogy ha kellő kezelésben részesülne, a kubai és portoricói dohánnyal is felvehetné a versenyt.

A japán dohányjövdelek tiszta jövedelme tavaly száznegyvenhét frankra emelkedett.

Ausztrália dohánykivitele. A múlt évben Ausztráliába körülbelül másfélmillió dollár értékű nyers dohányt és nyolcszáz ezer dollár értékű dohánygyártmányt és hétszáz ezer dollár értékű szivart és szivarkát vittek be.

Vegyesek.

A milliárdos és a szivar. Gould, az ismert amerikai milliárdos ép a reggeli sétáját végezte, vigan pöfékelve havanna-szivarját, amelynek darabja egy dollár, midőn szembetalálkozik Murphy titkárral, az ismert dohány-ellenséggel. A titkár nem ismerte Gouldot s rászólt: „Szerencsétlen! Hány ilyen drága szivart sziv el naponta?”

— Tizenkettőt!

— Hisz ez egy évben 4380 dollár, 25 év alatt pedig kamatos-kamattal 260 ezere! Ha abban hagyja, husz év múlva ez a sarokház az öné. Sőt, ha eddig nem dohányzott volna, akkor is az öné lehetne!

— Melyik sarokház?

— Ez ni! s a titkár rámutatott a hatodik avenue sarkán álló tizemeletes palotára, amely történetesen Gouldé.

Gould elnevette magát: „Talán az öné a ház?”

— Nem!

— Látja, ön nem dohányzott soha s az a palota mégis az enyém!

A titkár bosszankodva tovább ment.

A béke-pipa. A connaughti herceg, akit nemrég neveztek ki kanadai fő kormányzóvá, a napokban fogadta Montreal fővárosában a kanadai indián törzsek főnökeit, akik hódolatukat fejezték ki az angol király iránt. A herceget 42 év előtt az iroquois (irokéz) indiánok törzsfőnöküké választották és neki a „Karah-Kon-Tye” nevet adományozták s így mint kolléga tárgyalt a törzsfőnökökkel. Ebredre is magánál tartotta őket, azután pedig elszivta velük a hagyományos béke-pipát, a Kalumet-et. Ezért az indiánok roppant tisztelik az öreg herceget, az irokézek legutolsó törzsfőnökét.

Gesztenyefalevél, mint dohány. Egy német vegyész a gesztenyefalevelekből olyan dohánnyt készít, hogy a valódi dohánnytól nem lehet megkülömböztetni.

Kirabolt dohányraktárak. Mint Paotingfúból jelentik, chinai lázadók az ottani japán és angol dohány-nagykereskedők raktárait kirabolták. A kár 10 ezer font sterling (240 ezer korona). A japán kereskedők a katolikus hittérítői állomásra menekültek. Pekingből francia és japán gyalogság és tüzérség ment Paotingfúba az idegenek védelmére. Japán csapatok megszállották Sanghaikavant, mert az idegenek élete veszélyeztetve volt.

Verne Gyula és a dohány. A nagy francia író nem nagy barátja lehetett hazája dohánygyártmányainak. A francia dohányujság a „Le Tabac” egy munkatársa ugyanis felkérte egyszer, hogy mondja el véleményét a dohánnyról. „A dohánnyt — szólt Verne — tulajdonképpen nem ismerem, mert sohasem szivtam mást, mint a francia dohányjövdelek gyártmánya t.”

Apróság.

Modern csempészet.

A csempészet új methodusairól érdekes dolgokat mond el egy londoni ujságban Williams C. V. A modern gonosztevőknek — írja Williams — az automobi

nélkülözhetetlen eszköze. Párisban, Londonban, Newyorkban majdnem hétről hétre történik valami nagyobb bankrablás vagy üzletkifosztás, amelyben a legnevezetesebb szerepet az automobil játsza. A csempészetben a gépkocsi valósággal forradalmi állapotokat teremtett.

A francia-belga határ régi idők óta szívesen látogatott területe a csempészeknek. A kis mértékben való személyes szükségletek fedezésére szánt csempészetet itt ép oly rendszeresen üzik, mint a hivatásszerű, nagystilű szállítási gazságokat. Kiváltképp ha dohányról van szó, amelynek beviteli vámja Franciaországba roppant magas, de kávé és szeszfélt is a legravaszabb módokon lopnak át a határon.

A lille-i városi muzeumban pompás gyűjteménye látható annak a páratlan leleménnyel megkonstruált százféle tárgynak, amelylyel a ma már kihalóban levő régebbi csempészgeneráció a mesterségét gyakorolta.

Van itt szék, seprő, szénavilla, talicska, nőikalap, csizma és sok más egyéb, amiknek igazi rendeltetésük az volt, hogy üregeikben dohányt juttassanak át a határon. Vannak itt hatalmas aktacsomagok, melyeknek belseje hatalmas pléhdoboz, üres kocsikerekek, amikben valaha kávé szállítottak, vízeskorsók, amelyekben ugyancsak kevés vizet vittek a mezei munkásoknak, de annál több titkos csempészárut az orgazdáknak. Érdekessége a muzeumnak a hegyes vascsipkével szegett s drót-tükkel ellátott többféle nyakörv, melyeket a csempészkutyák azért viseltek, hogy éjjeli utaikon védve legyenek a vámőrök kutyáinak éles fogai ellen. A csempészek egy időben külön kutyákat neveltek céljaikra. — Ezeket a hatalmas pomerániai doggokat belga területen a legkegyetlenebbül verték, ütötték, kizsárolták, francia földön azonban becézték, simogatták, ingyenc falatokkal etették; ebből következett, hogy mihelyt az állatot dugáruval felszerelték és szabadon bocsátották, az sietett a megszokott francia területre, ahol jó bánásmódban, meleg pihenőben volt része.

A frankia vámhivatalnokok emlékeznek egy esetre, amikor egy temetkezési menet vonult át a határon. Elöl vitték a koszorúkkal borított koporsót, oldalt gyertyás minisztránsok haladtak, nem hiányzott a siránkozó rokonság, sőt pap is volt jelen saperpelliciumban és stólabán. A vámhivatalnokok mégis gyanut fogtak s mikor a könnyeborult rokonok minden tiltakozása ellenére kinyitották a koporsót, kiderült, hogy a tetem helyét több száz kiló legfinomabb belga dohány foglalja el.

De az idők megváltoztak. A helyi lakosság még ma is szívesen csempészkedik, de az igazi, hivatásos csempészek ma már nem kalandkedvelő, fölös bátorságú emberek, hanem válogatott gonosztevők, gyarmati fogságból kiszabadult rabok, szóval olyan elemek, akik semminemű bünténytől sem riadnak vissza, ha arról

van szó, hogy munka és izzadság nélkül tegyenek szert nagyobb összegre. Valójában csak alkalmazottak ezek az alakok; a háttérben sötét kapitalisták állnak, akik a nagyarányú csempészethez szükséges tőkéről gondoskodnak. A francia határvámőrök igen jól ismerik ezeket a csempészkirályokat, tudják, hogy nem egynek fényes villája van Ostendében vagy a Rivierán, tudják, hogy istállóikban tömérdek gyors paripa áll készen bármely pillanatban, — százsámra nevelik a legkitünőbb fajú csempészkutyákat s kiterjedt kémrendszerük segítségével pontosan értesülnek a francia vámhivatalnokok minden mozdulatáról.

Az automobil a csempészet régebbi módjait gyökeresen átváltoztatta. A „petit contrebände“ évről-évre kevesebb, de a „grande fraude“ évről-évre rohamosan sokasodik. A csempészautomobil legelőször három év előtt Dünkirchen és Valenciennes közt tűnt fel, de a legutóbbi időben a „szellem-autók“ — így nevezik a franciák — már az egész határon gyakoriak. A modern csempész kényelmesen ül száz lóerős autóban s az expresszvonatok gyorsaságával robog el a vámőrök állomása előtt. Ha pedig a határon túl van, akkor az ezerfele ágazó francia utakon ugyancsak hiába üldözik.

Az új gaztettek ellen új védekezési formákra van szükség. De persze ez a védelem a találékonyságban esetlen, az óvatosságban ügyetlen, a ravaszságban járatlan. A gonoszság útja örök idő óta könnyebb, mint a jóságé.

Nagyon rövid történet.

— Két ur a kánéházban. —

Az egyik (aki most jött haza a Rivieráról): Tudja . . . sok fogadóban megfordultam már, de életem legbecsületesebb hoteljét most ismertem meg.

A másik: Hol?

Az egyik: Nem mondom meg, nem akarok neki reklámot csinálni. De ott olyasvalami történt velem, amire nem tudok példát. Képzeld, este kirakom az ajtó elé a poros ruhámat, a poros cipőmet, a poros kalapomat. És reggel, a mikor fölkelek, ott találok az ajtó előtt a ruhát, a cipőt, a kalapot, ugyanolyan porosan, ahogyan odatettem. Hívom a fogadóst és azt mondom neki: „Uram, az este kivettem a poros ruhámat, a poros cipőmet és a poros kalapomat és most is ugyanugy van ott, ahogyan odatettem. Senkisé nem nyult hozzá.“ Mire a fogadós büszkén felelte: „Ezen csodálkozol? Nálam akár a pénzét is kiteheti az ajtó elé, akkor sem fog hozzányulni senki.“

A másik: Ez semmi. Én tavaly voltam a Rivierán, még pedig egy sokkal, de sokkal becsületesebb hotelben.

Az egyik: Hol?

A másik: Én sem mondom meg, mert én sem akarok neki reklámot csinálni. De ott igazán szenzációs dolog történt velem. Az idő nagyon rossz volt és a délutánokat mindig otthon kellett töltenem. Miután utálok a hotelek mozgalmas halljait, leginkább a szobámban ültem, olvastam és szivaroztam. Sokat szivaroztam, nyolc-tíz szivart egy délután. Az első estén, amikor egy ilyen átszivarozott délután után hazajöttem, legnagyobb csodálkozásomra a nyolc szivarcsutkát szépen rendbe rakva ott találtam a kandalló párkányán. Nem nyult hozzá senki. Azt hittem, hogy talán másnap majd kiviszik. De nem. Ott hagyták és minthogy aznap hozzászívtam még tizenkét szivart, most már husz csutkám volt. És ez így ment nap-nap után. A végén kerek száznyolcvan szivarcsutkám volt tizenkét nap alatt . . .

Az egyik: Megdöbbenő!

A másik: És tudja, mi ebben a legmegdöbbenőbb? Hogy száznyolcvan csutka volt ott, holott én mindössze csak száznegyven szivart szívtam el. Tehát ebben a hotelben nemcsak hogy nem vették el a csutkáimat, hanem még hozzá is tettek negyven darabot. Eleinte azt hittem, hogy a pincér kedveskedni akar nekem és a szomszéd szobából gyűjti számomra a maradékokat. De nem így volt.

Az egyik: Hanem?

A másik: Hanem: Hanem? Amikor a csutkakészletemet megnéztem, láttam, hogy negyven darabbal több van. Amikor a szivarkészletemet megnéztem, láttam, hogy negyven darab hiányzik belőle.

Ella.

Kérelem a jövedéki fizetős urakhoz. Teljes fizetellel és bizalommal felkérjük az igen fizető dohányjövedéki fizetősöket, hogy most, midőn legfőbbet jönnek össze a dohánytermelőkkel s midőn legfőbb alkalmuk van az összes dohányérdekeltelkel érintkezni, legyenek szivesek lapunkat a termelők figyelmébe és párffogásába ajánlani, illetőleg a lap részére előfizetőket gyűjteni. mert lapunk megerősödésével mi is mind intenzívebben szolgálhatjuk majd azt a célt, melyet magunk elé tűztünk: a dohánykultúra fejlesztését és főkélevesítését.

Szerkesztői üzenetek.

M. K. Ló- és juhtrágya nagyon árt a dohány minőségének, hasonlóképen az organikus nitrogéntrágyák is. — A kénsavas ammóniák az éghetőséget rontja. — Használjon chilisalétromot.

K. O. Dr. Eger. Az előbbi üzenet önnek is szól.

Érdeklődő. Dohánykertész képző iskola vagy tanfolyam nincsen. Bizony az állam állíthatna föl, esetleg magánosoknak tehetné lehetővé. Szaktanfolyamot a végzett gazdászok számára is kellene fölláttatni és a dohánykereskedelmet s dohánystatisztikát a kereskedelmi akadémiákon, ép úgy mint a külföldön is, elő kellene adni. Hisz a dohány a legfontosabb kultúr-növény és a nemzetközi piac legkeresettebb cikke.

N. V. Forduljon a „Köztelek“-hez, ott elintézik. Ránk is hivatkozhatik.

A kiadóhivatal üzenetei.

Késedelmes előfizetőinket kérjük, hogy hátralékos előfizetési díjaikat legkésőbb május hó 4-ig beküldeni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

L. T. Budapest. Fél évre rendben van.

K. A. Veszprém. Intézkedtünk. — Az előfizetőket köszönjük.

Gróf Séchenyi Andor Pál uradalma Marcali. Az előfizetést a folyó évre köszönettel nyugtázzuk és a lapot adott címre megindítottuk.

A kir. dohánygyári igazgatóság Szeged. Dohány-beváltó hivatal Barcs, Nagykaroly. A hiányzó számokat a mai postával megküldtük s így az ügy most rendben van.

Olvasóink figyelmét fölhívjuk e lap mai számában lévő hirdetésekre, különösen a Magyar Mezőgazdák Biztosító-társaságának kedvező ajánlatára.

Mindennemü gazdasági beszerzéseket a legelőnyösebben teljesít a veszprémi Közgazdasági bank.

Csak Zörley pezsgőt!

„KRISTÁLY”

KÖNIG ÉS TÁRSAI
PHOTOCINKOGRAFIAI MŰINTÉZET
BUDAPEST, VII., WESSELENYI-UTCA 54.
TELEFON 127-65.

„Club specialité“
szivarkahüvely 1000 4 korona.
GYÁRTJA: a Madianos S. D. cég. FIUME.

Vezérképviselő: **Halász Ferencz**
Budapest, VII., Dob-utca 60. sz.

Uj

és egyszer használt zsákok, ponyvák kölcsön és eladás. Gazdasági lótakarók kar-telen kívül

NÁGEL ADOLF Budapest, V. kerület,
Arany János-u. 10. sz.

Távirat cím NÁGEL A. Telefon-sz. 35-92.

JOHN FOWLER & CO.
BUDAPEST-KELENFÖLD.
Alapított 1850-ben,

Er. Fowler-féle gőzgépek
páratlanok munkateljesít-
ményben, tartósságban és
az üzemben való takaré-
kosságban.

JOHN FOWLER & CO.
BUDAPEST-KELENFÖLD.
a vasutállomással szemben.

TELEFON 45-50.

BÁRÓ KEMÉNY ÁRPÁD

CSOMBORD-ALSÓGÁLDI URA-
DALMAINAK BORGAZDASÁGA

Ajánlja kitünő, zamatos, első
rendű borait:

	0.7 liter K	0.35 liter K
Finom vegyes	1.25	— .70
Som	1.50	— .80
Muskotály	1.60	— .90
Csombordi rizling	1.60	— .90
Plébános	1.80	1.—

Megkeresések:

UNGÁR BÉLA

ügyvezető igazgatóhoz intézendők,
:: Gyulafehérvár. ::

**Magyar Papíráru-
és Vignetta-gyár.**

Budapest, VI., Szondi-u. 93.

Telefon 59—41.

**Magyar Siemens-
Schuckert Művek**

Budapest, VI., Teréz-körút 35. sz.

Gyár: PÓZSONYBAN.

350 HOLDAS,

dohánytermésre alkalmas
s teljesen (szárító pajtákkal
stb.) berendezett alföldi
birtok olcsón eladó.

Cím a kiadóhivatalban.

Dohánykertészek kerestetnek.

Ügyes, gyakorlott és jó bizonyítvá-
nyokkal rendelkező dohánykertészek
kedvező feltételek mellett felvétetnek.

Cím a kiadóhivatalnál.

Dohánykertész

nagy gyakorlattal és jó
bizonyítványokkal ál-
lást óhajt változtatni.

Cím a kiadóhivatalban.

Csak egy papírt szívunk, ez pedig

ABADIE